

KESKI-POHJANMAAN LIITTO - MELLERSTA ÖSTERBOTTENS FÖRBUND

Sihteeristö 1/2024

PÖYTÄKIRJA

Kokousaika: Torstai 7.3.2024 klo 9.30–11.25

Kokouspaikka: Teams-kokous

Käsiteltävät asiat:

1 § LÄSNÄOLIJAT JA PÄÄTÖSVALTAISUUS	3
2 § PÖYTÄKIRJANTARKASTAJIEN VALINTA.....	4
3 § ALUEKEHITTÄMISEN AJANKOHTAISKATSAUS.....	5
4 § KESKI-POHJANMAAN MOREENIAINEISTO KEMOMETRISTEN MENETELMIEN OPTIMOINNISSA KRIITTISTEN ALKUAINOIDEN KARTOITUKSESSA (KEMOREENI), 903463	6
5 § YRITTÄJYYS BOOST - YRITTÄJYYDEN ELINVOIMAINEN KESKIPOHJANMAA, R-01323	7
6 § EUBOOST – BOOSTING PRIVATE SECTOR EU-FUNDING, R-01423	8
7 § KAIVANNAISALAN KEHITTÄMINEN KESKI-POHJANMAAN ALUEELLA (KAKE-KP), R-01441	9
8 § KIP HUKKA – TEOLLISUUDEN HUKKAENERGIAN KIERTOTALOUSKONSEPTIT, 903395	10
9 § MESI – METSÄKONESIMULAATTOREIDEN KÄYTTÖ JATKUVAPEITTEISEN METSÄNKASVATUKSEN MENETELMIEN EDISTÄMISESSÄ, 903486	11
10 § TURVEMAIDEN KÄYTTÖRAJOITUSTEN ALUETALOUDELLISTEN VAIKUTUSTEN ARVIOINTI - TYÖKALU MAAKUNNALLISEEN VARAUTUMISEEN (TURVAA), 903240.....	12
11 § VIHREÄ POLKU – UUELLE URALLE TURVEALALTA (VURATA), 903122.....	13
12 § KESTÄVÄN MAANKÄYTÖN JA METSÄTALouden KOULUTUKSEN JA OPETUKSEN KEHITTÄMINEN ETELÄ- JA KESKI-POHJANMAALLA (KEMMO), R-01268	14
13 § VASTUULLISET INNOVAATIOT, R-01306	15
14 § KAIKKI TÖIHIN KESKI-POHJANMAALLA, 902882	16
15 § VALTAKUNNALLISTEN TEEMOJEN UUTISKIRJE	17
16 § UUDISTUVA JA OSAAVA SUOMI 2021-2027 OHJELMAN AJANKOHTAISTILANNE JA HAKUAIKATAULU 2024	18
17 § TIEDOKSI MERKITTÄVÄT JA MUUT ESILLE OTETUT ASIAT	19
18 § VUODEN 2024 ALUSTAVA KOKOUSAIKATAULU JA SIHTEERISTÖN SEURAAVA KOKOUS	20

Kokousaika: Torstai 7.3.2024 klo 9.30–11.25
Kokouspaikka: Teams-kokous

Jäsen

Kaiponen Jyrki (pj.)
Rekilä Teppo (vpj.)
Vilkuna Leena
Honkala Ville
Muotio Marko
Keinänen Jukka
Wacklin Sirkku
Polso Anne

varajäsen

~~Kiviniemi Reijo~~
~~Rannanpää Stefan~~
~~Kytösaari Jouni~~
~~Liedes Irma~~
~~Herlevi Anna-Maija~~
Pakkala Jukka

Taho

Keski-Pohjanmaan liitto
Keski-Pohjanmaan liitto
Keski-Pohjanmaan liitto
Keski-Pohjanmaan liitto
Keski-Suomen ELY-keskus
Keski-Suomen ELY-keskus
Pohjanmaan ELY-keskus
Etelä-Pohjanmaan ELY-keskus

Taskinen Hanna, sihteeri

Keski-Pohjanmaan liitto

Läsnä pysyvät asiantuntijat

Rahikka Marjo
Jylhä Petri
Oravainen Jukka
Mäkinen Terhi

~~Isosaari Piia~~
~~Kauppinen Minna~~
~~Pajala Noora~~
~~Saksa Tom~~

Kokkolan kaupunki
Kaustisen seutukunta
Kannuksen kaupunki
Pohjanmaan ELY/Team Finland palvelut

Sihteeristö voi tarvittaessa kutsua kokouksiinsa myös asiantuntijoita (asiantuntijat eivät osallistu päätöksentekoon).

Kutsuttuna asiantuntijana läsnä**Pöytäkirjan allekirjoitus ja varmennus**

Jyrki Kaiponen
puheenjohtaja

Hanna Taskinen
pöytäkirjanpitäjä

Pöytäkirjan tarkastus

Marko Muotio
pöytäkirjantarkastaja

Ville Honkala
pöytäkirjantarkastaja

1 § LÄSNÄOLIJAT JA PÄÄTÖSVALTAISUUS

Valtuustokaudelle 2021–2025 nimetty maakunnan yhteistyöryhmä on kokouksessaan 27.10.2021 nimennyt yhteistyöryhmälle sihteeristön ja sihteeristön pysyvät asiantuntijat.

Kuntaedustajilla (Kokkolan kaupunki, Kannuksen kaupunki, Kaustisen seutukunta) on pysyvinä asiantuntijoina läsnäolo- ja puheoikeus sihteeristön kokouksissa. Lisäksi sihteeristön kokouksissa on asiantuntijan roolissa läsnäolo- ja puheoikeus Pohjanmaan ELY-keskuksen Team Finland palveluiden edustajalla.

Sihteeristö voi kutsua kokouksiinsa tarvittaessa myös asiakohtaisia asiantuntijoita.

Sihteeristön puheenjohtajan esitys: Todetaan osallistujat sekä kokouksen laillisuus ja päätösvaltaisuus.

Sihteeristön päätös: Todettiin osallistujat ja kokous lailliseksi ja päätösvaltaiseksi.

2 § PÖYTÄKIRJANTARKASTAJIEN VALINTA

Sihteeristön pöytäkirjan tarkastaa kaksi kokouksessa valittua pöytäkirjantarkastajaa. Pöytäkirja toimitetaan pöytäkirjantarkastajien tarkastettavaksi ja allekirjoitettavaksi sähköisen menettelyn kautta.

Sihteeristön puheenjohtajan esitys: Valitaan kokouksen pöytäkirjantarkastajat.

Sihteeristön päätös: Pöytäkirjantarkastajiksi valittiin Marko Muotio ja Ville Honkala.

3 § Aluekehittämisen ajankohtaiskatsaus

Suunnittelujohtaja Leena Vilkuna kertoo ajankohtaistilanteesta.

Sihteeristön puheenjohtajan esitys: Merkitään tiedoksi.

Sihteeristön päätös: Merkittiin tiedoksi. Esitys liitteenä.

4 § Keski-Pohjanmaan moreeniaineisto kemometrinen menetelmien optimoinnissa kriittisten alkuaikaneiden kartoituksessa (Kemoreeni), 903463

Tavoiteohjelma:	Uudistuva- ja osaava Suomi 2021–2027
Toimintalinja:	TL 7 Oikeudenmukaisen siirtymän Suomi (JTF)
Eryitystavoite:	7.1 Turpeesta luopumisen alueellisesti oikeudenmukainen siirtymä
Hakija:	Geologian Tutkimuskeskus
Toteutusaika:	1.4.2024–31.12.2026
Toteuttamisalue:	Keski-Pohjanmaa
Kokonaiskustannukset:	679 487 €
Haettu EU+valtio:	543 588 €
Vastuuviranomainen:	Keski-Pohjanmaan liitto

Kyseessä on yhden toteuttajan kehittämishanke. Hakemus on jätetty Keski-Pohjanmaan liiton ajalla 21.4.-31.12.2023 avoinna olleeseen JTF hakuun.

Hankkeen tavoitteena on vahvistaa ja tukea Keski-Pohjanmaan mineraalipotentialin kartoitusta erityisesti EU:n tasolla kriittisiksi määriteltyjen raaka-aineiden osalta. Hanke keskittyy alueen malmipotentialin arviointiin uusilla innovatiivisilla, kustannustehokkailla ja ympäristöä säästävillä menetelmillä. Tutkimuksessa hyödynnetään laajasti maakunnan alueelta kerättyä ja arkistoitua näytemateriaalia ja tekoälylähtöisten menetelmien kautta pyritään optimoimaan lisänäytteenoton tarve ja vanhojen näytteiden valinta uudelleenanalysoitavaksi sekä tunnistamaan mahdollisia uusia malmipotentialisia alueita.

Hankkeessa arvioidaan ja vertaillaan eri menetelmillä tuotetun vanhan ja uuden datan laatua ja käytettävyyttä. Prospektiivisuus yhdistää monia geologisia paikkatietoaineistoja, jolloin tuotetaan uutta tietoa maakunnan malmikriittisistä alueista. Tuloksena saavutetaan alueen kriittisistä mineraaleista päivitettyä tietoa sekä arvio Keski-Pohjanmaan alueen maaperänäytevarannon laadullisista ominaisuuksista. Hankkeessa kehitetään myös menetelmä, jonka avulla pystytään toteuttamaan malminetsintää tehokkaasti ja ympäristöä kuormittamatta.

Hankkeen valintaesitys on toimitettu esityslistan mukana.

Kehittämispäällikkö Ville Honkala esittelee hankkeen.

Rahoittajan esitys: Sihteeristö ei puolla hankkeen rahoittamista valintaesityksestä ilmenevin perustein. Koska hankkeelle haettu tuki (EU+valtio) ylittää 500 000 €, viedään hanke edelleen maakunnan yhteistyöryhmän käsiteltäväksi.

Sihteeristön päätös: Sihteeristö ei puolla hankkeen rahoittamista valintaesityksestä ilmenevin perustein. Koska hankkeelle haettu tuki (EU+valtio) ylittää 500 000 €, viedään hanke edelleen maakunnan yhteistyöryhmän käsiteltäväksi.

5 § Yrittäjyys BOOST - Yrittäjyyden elinvoimainen Keskipohjanmaa, R-01323

Tavoiteohjelma:	Uudistuva- ja osaava Suomi 2021–2027
Toimintalinja:	TL 7 Oikeudenmukaisen siirtymän Suomi (JTF)
Erytystavoite:	7.1 Turpeesta luopumisen alueellisesti oikeudenmukainen siirtymä
Päähakija:	Keski-Pohjanmaan Yrittäjät ry
Osatoteuttaja:	Centria-ammattikorkeakoulu Oy
Toteutusaika:	1.2.2024–31.12.2026
Toteuttamisalue:	Keski-Pohjanmaa
Kokonaiskustannukset:	575 292 €
Haettu EU+valtio:	460 233 €
Vastuuviranomainen:	Keski-Pohjanmaan liitto

Kyseessä on kahden toteuttajan kehittämishanke. Hakemus on jätetty Keski-Pohjanmaan liiton ajalla 21.4.-31.12.2023 avoimna olleeseen JTF hakuun.

Hankkeen tavoitteena on edistää uusyrittäjyyttä ja kasvattaa olemassaolevien yritysten mahdollisuuksia markkinoilla ja työllistämisessä parantamalla niiden liiketoimintaosaamista uusien teknologioiden avulla. Keski-Pohjanmaalla on edelleen suuri määrä yrittäjiä, joiden valmistautuminen yrityksen omistajanvaihdokseen on vähäistä tai sitä ei ilmene, ja paikallisten yrityspalveluiden resurssit eivät yksistään riitä tähän haasteeseen vastaamiseen. Hanke edistää yritysten jatkuvuutta omistajanvaihdosten kautta.

Hankkeen tuloksena vähintään 150 keskipohjalaista yrittäjää on oppinut hyödyntämään tekoälyteknologioita liiketoiminnassaan ja 200 yrityksen omistajaa on saanut laitettua yrityksen parempaan myyntikuntoon. Lisäksi hankkeen aikana on annettu 50 yrittäjyydestä kiinnostuneelle lisätietoa yrityksen ostamisesta yhtenä vaihtoehtona yrittäjyydelle. Pitkällä aikavälillä hanke on edesauttanut alueen yrittäjyyttä, tuonut uusia innovaatioita markkinoille, kehittänyt alueen työllisyyttä ja kuntien elinvoimaa.

Hankkeen valintaesitys on toimitettu esityslistan mukana.

Kehittämispäällikkö Ville Honkala esittelee hankkeen.

Rahoittajan esitys: Sihteeristö puoltaa hankkeen rahoittamista valintaesityksestä ilmenevin perustein.

Sihteeristön päätös: Sihteeristö puoltaa hankkeen rahoittamista valintaesityksestä ilmenevin perustein edellyttäen, että hankkeella kyetään luomaan uutta näkökulmaa ja toimenpiteitä omistajanvaihdoksien edistämiseksi.

6 § EUBoost – boosting private sector EU-funding, R-01423

Tavoiteohjelma:	Uudistuva- ja osaava Suomi 2021–2027
Toimintalinja:	TL 7 Oikeudenmukaisen siirtymän Suomi (JTF)
Eryitystavoite:	7.1 Turpeesta luopumisen alueellisesti oikeudenmukainen siirtymä
Päähakija:	Centria-ammattikorkeakoulu Oy
Osatoteuttaja:	Jyväskylän yliopisto
Toteutusaika:	1.4.2024–31.3.2026
Toteuttamisalue:	Keski-Pohjanmaa
Kokonaiskustannukset:	498 841 €
Haettu EU+valtio:	399 078 €
Vastuuviranomainen:	Keski-Pohjanmaan liitto

Kyseessä on kahden toteuttajan kehittämishanke. Hakemus on jätetty Keski-Pohjanmaan liiton ajalla 21.4.-31.12.2023 avoimna olleeseen JTF hakuun.

Pk-yritysten osallistuminen hankekonsortioihin on monien EU-ohjelmien edellytys. Hankkeen tavoitteena on lisätä merkittävästi Keski-Pohjanmaan alueelta suoriin EU-hakuihin (esim. Horizon) osallistuvien yritysten määrää ja niiden TKI-rahoituksen volyymia. Tähän pyritään toteuttajien EU-osaamista jakamalla sekä kannustamalla ja opastalla yrityksiä mukaan EU-hankkeisiin. Yrityksille tuodaan ajantasaista tietoa niiden potentiaalista osallistua hankkeisiin tuomalla esille konkreettista ruohonjuuritason tietoa eri hakuprosesseista ja rahoituskanavista sekä käytännön oppeja näissä toimimiseen. Hankkeessa esitellään ja luodaan yrityksille matalan kynnyksen etenemispolkuja, joilla niiden innovaatiotoiminnasta tehdään sekä mielekästä ja inspiroivaa huomioiden rahoituksen mahdollistama toiminnan kustannustehokkuus.

Hankkeen aikana kerättyjen kokemuksen pohjalta organisoidaan alueella innovaatiotoimintaa ja luodaan asiantuntijaverkostoon pohjautuva TKI-palvelukonsepti. Hankkeen jälkeen alueen yrityskehitysorganisaatiot ja tutkimuslaitokset ylläpitävät toimintaa. Hankkeen myötä alueen aktiivinen innovaatiotoiminta ja sen ympärille luodut osaamisklusterit tehdään kansallisesti ja kansainvälisesti näkyviksi. Tämä nostaa alueen profiilia ja houkuttaa osaavaa työvoimaa myös tulevaisuudessa.

Hankkeen valintaesitys on toimitettu esityslistan mukana.

Kehittämispäällikkö Ville Honkala esittelee hankkeen.

Rahoittajan esitys: Sihteeristö puoltaa hankkeen rahoittamista valintaesityksestä ilmenevin perustein.

Sihteeristön päätös: Sihteeristö puoltaa hankkeen rahoittamista valintaesityksestä ilmenevin perustein, sillä edellytyksellä että hankkeessa otetaan laajemmin esille eri rahoitusinstrumentit ja varmistetaan palvelukonseptin jatkuvuus hankkeen jälkeen päähakijan toimesta.

7 § Kaivannaisalan kehittäminen Keski-Pohjanmaan alueella (KAKE-KP), R-01441

Tavoiteohjelma:	Uudistuva- ja osaava Suomi 2021–2027
Toimintalinja:	TL 7 Oikeudenmukaisen siirtymän Suomi (JTF)
Eryitystavoite:	7.1 Turpeesta luopumisen alueellisesti oikeudenmukainen siirtymä
Päähakija:	Geologian Tutkimuskeskus
Osatoteuttaja:	Keski-Pohjanmaan Koulutusyhtymä
Toteutusaika:	1.3.2024–31.3.2026
Toteuttamisalue:	Keski-Pohjanmaa
Kokonaiskustannukset:	452 520 €
Haettu EU+valtio:	362 015 €
Vastuuviranomainen:	Keski-Pohjanmaan liitto

Kyseessä on kahden toteuttajan kehittämishanke. Hakemus on jätetty Keski-Pohjanmaan liiton ajalla 21.4.-31.12.2023 avoimna olleeseen JTF hakuun.

Hanke vastaa tunnistettuun tarpeeseen kehittää maakuntien välistä kaivannaisalan yhteistyötä, erityisesti yhdessä Itä- ja Pohjois-Suomen maakuntien kanssa ja jatkaa näiden kaivannaisalueiden keskinäisen EU-tason vaikuttamiseen tähtäävää dialogia. Hanke on liitännäisprojekti Kaivannaisalan kehittäminen Lapin, Pohjois-Pohjanmaan ja Kainuun alueilla (KAKE) - hankkeelle. EU:n vihreän kehityksen ohjelman tavoitteet, EU:n kriittisten raaka-aineiden lainsäädäntökokonaisuus ja viimeaikaiset geopoliittisen tilanteen muutokset ovat tuoneet selkeästi EU:n raaka-aineomavaraisuuden kasvattamisen tärkeyden. Suomi yhtenä EU:n malmipotentialisempama alueena voi vastata esitettyyn haasteeseen, mutta vain, jos maakuntien ja toimialan sisäistä ja keskinäistä yhteistyötä saadaan tehostettua.

Hanke koostuu neljästä keskenään synergisestä työpaketista: 1) maakuntien kaivannaistoimijoiden välisen yhteistyön kehittäminen 2) Kv- ja EU-yhteistyön kehittäminen 3) Tutkimus- ja kehittämistoiminta 4) Projektinhallinta ja viestintä.

Hankkeen valintaesitys on toimitettu esityslistan mukana.

Kehittämispäällikkö Ville Honkala esittelee hankkeen.

Rahoittajan esitys: Sihteeristö puoltaa hankkeen rahoittamista valintaesityksestä ilmenevin perustein.

Sihteeristön päätös: Sihteeristö puoltaa hankkeen rahoittamista valintaesityksestä ilmenevin perustein edellyttäen, että 1) Lapin, Pohjois-Pohjanmaan ja Kainuun liitännäishanke toteutuu 2) hakemusta täydennetään rahoittajan esittämät tekniset korjaukset huomioiden 3) erillishankkeen kokonaishyöty tulee jäädä Keski-Pohjanmaalle.

8 § KIP HUKKA – teollisuuden hukkaenergian kiertotalouskonseptit, 903395

Tavoiteohjelma:	Uudistuva- ja osaava Suomi 2021–2027
Toimintalinja:	TL 7 Oikeudenmukaisen siirtymän Suomi (JTF)
Eryitystavoite:	7.1 Turpeesta luopumisen alueellisesti oikeudenmukainen siirtymä
Hakija:	Centria-ammattikorkeakoulu Oy
Toteutusaika:	1.4.2024–31.12.2026
Toteuttamisalue:	Keski-Pohjanmaa
Kokonaiskustannukset:	370 778 €
Haettu EU+valtio:	296 622 €
Vastuuviranomainen:	Keski-Pohjanmaan liitto

Kyseessä on yhden toteuttajan kehittämishanke. Hakemus on jätetty Keski-Pohjanmaan liiton ajalla 21.4.-31.12.2023 avoinna olleeseen JTF hakuun.

Hankkeella halutaan löytää KIP-alueen (Kokkola Industrial Park) hukkalämmön hyödyntämiseen konkreettisia ratkaisumalleja tunnistamalla vihreää taloutta tukevia toteutuskonsepteja. Alueen toimijat muodostavat tiiviin teollisen ekosysteemin ja näkevät energiataloudessa, erityisesti hukkalämmön hyödyntämisessä ja paikallisissa lämpömarkkinoissa, yhteistyöpotentiaalia, mutta niillä ei ole vielä riittävää tietoa kestävästä ja kannattavista ratkaisuista tulevien investointipäätösten tueksi.

Hankkeen tulokset: 1) konkreettinen tietämys alueen toimijoiden tulevaisuuden tavoitteista ja toimijoiden yhteistyöhön tukeutuvasta potentiaalista hukkalämpöjen hyödyntämisen osalta 2) todennetut, alueelliset hukkalämmön hyödyntämisen kokonaisvaikutukset, esim. vety 3) alueellinen toteutuskonseptien kokonaismalli, esimerkkinä kaksisuuntainen lämmönmyynti 4) alueen imago vahvistuu energiakiertotalouden suunnannäyttäjänä ja edelläkävijänä. Hankkeen tulosten saavuttamisessa hyödynnetään aiempia selvityksiä (mm. v. 2021 energiakatselmus), mittauksia, laskentaa ja data-analyysiä hukkaenergiapotentiaalin ennustettavuuden tukena sekä tehdään esimerkkiluontoista konseptitarkastelua erilaisille tulevaisuuden toteutuskonsepteille (varastointi, sähkökattilat, jne.).

Hankkeen valintaesitys on toimitettu esityslistan mukana.

Kehittämispäällikkö Ville Honkala esittelee hankkeen.

Rahoittajan esitys: Sihteeristö puoltaa hankkeen rahoittamista valintaesityksestä ilmenevin perustein.

Sihteeristön päätös: Sihteeristö puoltaa hankkeen rahoittamista valintaesityksestä ilmenevin perustein.

9 § MESI – Metsäkonesimulaattoreiden käyttö jatkuvapeitteisen metsänkasvatuksen menetelmien edistämässä, 903486

Tavoiteohjelma:	Uudistuva- ja osaava Suomi 2021–2027
Toimintalinja:	TL 7 Oikeudenmukaisen siirtymän Suomi (JTF)
Erytistavoite:	7.1 Turpeesta luopumisen alueellisesti oikeudenmukainen siirtymä
Hakija:	Keski-Pohjanmaan Koulutusyhtymä
Toteutusaika:	1.4.2024–31.12.2024
Toteuttamisalue:	Keski-Pohjanmaa
Kokonaiskustannukset:	312 620 €
Haettu EU+valtio:	218 834 €
Vastuuviranomainen:	Keski-Pohjanmaan liitto

Kyseessä on yhden toteuttajan investointihanke (OKM). Hakemus on jätetty Keski-Pohjanmaan liiton ajalla 21.4.-31.12.2023 avoimna olleeseen JTF hakuun.

Hankkeen tavoitteena on simulaatiopedagogiikkaa ja oppimisympäristöjen digitalisointia hyödyntämällä edistää yritysten osaamista liittyen etenkin suometsissä käytettäviin jatkuvapeitteisen metsänkasvatuksen puunkorjuumenetelmiin. Investointiin kuuluu kaksi ”täyssimulaattoria” mittalaitteilla ja kolme ilman mittalaitteita olevaa ”kevytsimulaattoria” Kpedu Kannuksen toimipaikkaan. Metsäkonesimulaattoreihin investoimalla voidaan vastata vähäpäästöisempien oppimisympäristöjen kehittämiseen sekä edistää vihreää siirtymää vähentämällä fossiilisten polttoaineiden käyttöä. Simulaattoreiden käytön etuja koulutuksessa ovat mm. kustannustehokkuus, parantunut työturvallisuus, mahdollisuus tehdä paljon toistoja sekä harjoitusten hallittavuus ja mahdollisuus räätälöidä ne tarpeen mukaan.

Hankkeessa toteutettavien investointien ansiosta simulaattorikoulutusta voidaan järjestää ryhmille (maks. 8 hlöä), mikä mahdollistaa laadukkaiden ja tehokkaiden koulutustuotteiden tarjoamisen yrityksille. Investointi parantaa huomattavasti myös metsäalan koulutuksen laatua, lisää harjoittelumääriä, mahdollistaa opiskelijoiden itsenäisen harjoittelun ja vähentää kustannuksia. Pitkällä aikavälillä parantunut osaaminen ja ajanmukaiset vähähiiliset koulutusratkaisut edistävät maakunnan vihreää siirtymää sekä auttavat hiilineutraaliustavoitteiden saavuttamisessa.

Hankkeen valintaesitys on toimitettu esityslistan mukana.

Kehittämispäällikkö Ville Honkala esittelee hankkeen.

Rahoittajan esitys: Sihteeristö ei puolla hankkeen rahoittamista valintaesityksestä ilmenevin perustein.

Sihteeristön päätös: Sihteeristö ei puolla hankkeen rahoittamista valintaesityksestä ilmenevin perustein.

10 § Turvemaiden käyttörajoitusten aluetaloudellisten vaikutusten arviointi - työkalu maakunnalliseen varautumiseen (TURVAA), 903240

Tavoiteohjelma:	Uudistuva- ja osaava Suomi 2021–2027
Toimintalinja:	TL 7 Oikeudenmukaisen siirtymän Suomi (JTF)
Erylistavoite:	7.1 Turpeesta luopumisen alueellisesti oikeudenmukainen siirtymä
Hakija:	Helsingin yliopisto
Toteutusaika:	1.8.2024–30.4.2026
Toteuttamisalue:	ylimaakunnallinen (Keski-Pohjanmaa, Etelä-Pohjanmaa)
Kokonaiskustannukset:	115 978 €
Haettu EU+valtio:	92 783 €
Keski-Pohjanmaan osuus:	23 196 € (25 %)
Vastuuviranomainen:	Etelä-Pohjanmaan liitto

Kyseessä on ylimaakunnallinen yhden toteuttajan hanke. Hakemus jätetty Etelä-Pohjanmaan liiton JTF-hankehakuun 16.10.-5.12.2023. Keski-Pohjanmaan liitolta on pyydetty hankearviointia.

Hankkeen tavoitteena on arvioida Etelä- ja Keski-Pohjanmaan turvemetsien ja -peltojen käytön muutosten aluetaloudelliset vaikutukset. Laskelmat tuottavat tietoa rajoitusten kokonaisvaikutuksesta mm. alueiden BTK:hen ja työllisyyteen. Konkreettisine tuotoksina syntyy 1) 3–5 maakuntatason skenaariota mahdollisista turvemetsien ja -peltojen käytön kehityssuunnista sekä dokumentoitu menetelmä, jolla skenaariot on tuotettu 2) aluetaloudelliset arvioinnit eri skenaarioille, 3) ehdotukset maakunnan aluetalouden kannalta järkevimmistä rajoitusten suuntaamisvaihtoehdoista ja ajatuksia rajoituksiin varautumisesta sekä 4) työkalu käyttörajoitusten aluetaloudellisten vaikutusten ”pika-arviointiin”.

Tulosten kautta pystytään arvioimaan ja varautumaan turvepeltojen ja -metsien käytön rajoitusten aluetaloudellisiin vaikutuksiin maakunnan tasolla, ja tietoa voidaan hyödyntää pyrittäessä vaikuttamaan maakunnallisiin rajoituksiin ja niiden kohdentumiseen. Maanomistajien tietoisuus rajoitusten vaikutuksista omiin maankäyttömahdollisuuksiinsa lisääntyy. Tietoa tarvitaan Turvemaiden kestävä käytön osaamisklusterin toimien suuntaamiseksi.

Keski-Pohjanmaan liiton hankearvio toimitettu esityslistan mukana.

Kehittämispäällikkö Ville Honkala esittelee hankkeen.

Rahoittajan esitys: Sihteeristö ei puolla hankkeen rahoittamista hankearviosta ilmenevin perustein.

Sihteeristön päätös: Sihteeristö ei puolla hankkeen rahoittamista hankearviosta ilmenevin perustein.

11 § Vihreä polku – uudelle uralle turvealalta (VuraTa), 903122

Tavoiteohjelma:	Uudistuva- ja osaava Suomi 2021–2027
Toimintalinja:	TL 7 Oikeudenmukaisen siirtymän Suomi (JTF ESR+ tyyppinen)
Erytistavoite:	7.1 Turpeesta luopumisen alueellisesti oikeudenmu- kainen siirtymä
Päähakija:	Oy Vaasan ammattikorkeakoulu - Vasa yrkeshögskola Ab
Toteutusaika:	1.1.2024–31.12.2025
Toteuttamisalue:	Pohjanmaa, Keski-Pohjanmaa, Etelä-Pohjanmaa
Kokonaiskustannukset:	778 804 €
Haettu EU+valtio:	623 044 €
Vastuuviranomainen:	Keski-Suomen ELY

Hanke vastaa turvetuotannon alalla työnsä menettäneiden tai työttömyysuhan alla olevien henkilöiden uudelleen koulutustarpeisiin. Hanke toteuttaa räätälöityjä koulutuspolkuja erityisesti nuorille turvealalta työttömiksi jääville henkilöille. Koulutuspolut keskittyvät uusiutuvaan energiaan, ympäristöhuoltoon sekä kaksoissiirtymää tukeviin insinöörikoulutuksiin, kuten konetekniikkaan ja sähkö- ja automaatiotekniikkaan.

Erytisenä kohderyhmänä hankkeessa ovat henkilöt, joilla ei ole korkea-asteen koulutusta. Hankkeessa mallinnetaan, rakennetaan ja testataan käytännössä joustavia etäopiskelu- ja verkko-oppimismahdollisuuksia luoden sujuvia opintopolkuja kohti ammattikorkeakouluopintoja. Paikalliset toimijat otetaan mukaan koulutusten kehittämiseen alusta alkaen, ja tavoitteena on viedä tietous koulutuksista suoraan nuorten aikuisten työmaille ja elinpiiriin maakuntakiertueen avulla.

Hanke edistää oikeudenmukaista siirtymää kohti vähähiilistä yhteiskuntaa tarjoten kohderyhmälle uuden alun ja kestäviä urapolkuja tulevaisuuden työmarkkinoille osana Länsi-Rannikon ja Pohjanmaan maakuntien vihreän siirtymän investointeja, jonne heillä olisi valmius ja kyvykkyys hankkeen myötä työllistyä.

Hankkeen valintaesitys on toimitettu esityslistan mukana.

Keski-Suomen ELY-keskuksen rahoitusasiantuntija Marko Muotio esittelee hankkeen.

Rahoittajan esitys: Sihteeristö ei puolla hankkeen rahoittamista valintaesityksestä ilmenevin perustein. Koska hankkeelle haettu tuki (EU+valtio) ylittää 500 000 €, viedään hanke edelleen maakunnan yhteistyöryhmän käsiteltäväksi.

Sihteeristön päätös: Sihteeristö ei puolla hankkeen rahoittamista valintaesityksestä ilmenevin perustein. Koska hankkeelle haettu tuki (EU+valtio) ylittää 500 000 €, viedään hanke edelleen maakunnan yhteistyöryhmän käsiteltäväksi.

12 § Kestävän maankäytön ja metsätalouden koulutuksen ja opetuksen kehittäminen Etelä- ja Keski-Pohjanmaalla (KEMMO), R-01268

Tavoiteohjelma:	Uudistuva- ja osaava Suomi 2021–2027
Toimintalinja:	TL 7 Oikeudenmukaisen siirtymän Suomi (JTF ESR+-tyyppinen)
Erytistavoite:	7.1 Turpeesta luopumisen alueellisesti oikeudenmukainen siirtymä
Päähakija:	Seinäjoen ammattikorkeakoulu Oy
Osatoteuttajat:	Keski-Pohjanmaan Koulutusyhtymä, Seinäjoen koulutuskuntayhtymä
Toteutusaika:	1.3.2024–30.6.2026
Toteuttamisalue:	Keski-Pohjanmaa, Etelä-Pohjanmaa
Kokonaiskustannukset:	547 083 €
Haettu EU+valtio:	437 668 €
KP osuus (EU+valtio)	123 454 € (28,1 %)
Vastuuviranomainen:	Keski-Suomen ELY

Tavoitteena on auttaa kohderyhmää työllistymään lisäämällä heidän osaamistaan muuttuneessa toimintaympäristössä, jossa energiaturvetuotannosta on käytännössä luovuttu. Tavoite on estää ihmisten syrjäytymistä samalla kun mm. suometsien puunkorjuuseen ja turvetta korvaaviin uusiutuviin energiajärjestelmiin sekä turvetuotantoalueiden jälkikäyttöihin tarvitaan uutta ja osaavaa työvoimaa.

Hankkeen toimenpiteissä kehitetään ja pilotoidaan kestävän maankäytön ja metsätalouden koulutusta ja opetusta niin toimihenkilötasolla kuin työntekijätasolla sekä aktivoidaan kohderyhmää kouluttautumaan uusiin luonnonvara-alan työtehtäviin kohdemaakunnissa. Koulutus toteutetaan oppijakeskeisissä työpaketeissa jatkuvan oppimisen periaatteiden mukaisesti, monimuotoisia, mm. digitaalisia oppimisympäristöjä soveltaen. Hankkeen ensisijaisena kohderyhmänä ovat turvetuotannon parissa työskennelleet yrittäjät ja työntekijät, turvetuotannon alasajon seurauksena syrjäytymisvaarassa olevat työntekijät, erityisesti nuoret; toissijaisena kohderyhmänä ovat mm. turvetuotantoon välillisesti liittyvät toimijat ja alan vaihtajat.

Hankkeen tuotoksena tehdyt ja julkiset koulutuspilottit arvioidaan ja ne jäävät hankkeen jälkeen kaikille vapaaseen käyttöön. Pilottien kautta saadaan aktivoitua arviolta noin 70 turvetuotannon ja sen rajapinnoilla olevaa henkilöä.

Hankkeen valintaesitys on toimitettu esityslistan mukana.

Keski-Suomen ELY-keskuksen rahoitusasiantuntija Marko Muotio esittelee hankkeen.

Rahoittajan esitys: Sihteeristö puoltaa hankkeen rahoittamista valintaesityksestä ilmenevin perustein ja rahoittajan asettamat edellytykset huomioiden.

Sihteeristön päätös: Sihteeristö puoltaa hankkeen rahoittamista valintaesityksestä ilmenevin perustein ja rahoittajan asettamat edellytykset huomioiden.

13 § Vastuulliset innovaatiot, R-01306

Tavoiteohjelma:	Uudistuva- ja osaava Suomi 2021–2027
Toimintalinja:	TL 7 Oikeudenmukaisen siirtymän Suomi (JTF ESR+- tyyppinen)
Erytistavoite:	7.1 Turpeesta luopumisen alueellisesti oikeudenmu- kainen siirtymä
Päähakija:	Centria-ammattikorkeakoulu Oy
Osatoteuttaja:	Oy Vaasan ammattikorkeakoulu - Vasa yrkeshögskola Ab
Toteutusaika:	1.3.2024–30.6.2026
Toteuttamisalue:	Keski-Pohjanmaa, Pohjanmaa
Kokonaiskustannukset:	499 410 €
Haettu EU+valtio:	390 725 €
Vastuuviranomainen:	Keski-Suomen ELY

Hanke tähtää nuorten työllistymiseen lisäämällä heidän osaamistaan vastuullisuuden eri näkökulmista työelämässä. Vastuullisuusosaaminen pohjautuu YK:n kestävä kehityksen tavoitteisiin (SDG), mikä on yleisesti tunnistettu raami organisaatioiden vastuullisuustyölle. Nuoret pääsevät esittelemään ideoitaan ja osaamistaan kehittämällä sosiaalisia innovaatioita, ja niihin pohjaavia prototyyppejä ja demonstraatioita. Nämä innovaatiot kootaan ”100 vastuullista innovaatiota Pohjanmaalta” -kampanjaan, jonka avulla nuorten osaaminen ja ideat tuodaan näkyväksi alueella, ja edistetään nuorten ja elinkeinoelämän vuoropuhelua.

Toimenpiteet lyhyesti: 1) pyritään kehittämään osallistujien kykyä arvioida kriittisesti erilaisia tietolähteitä ja tehdä perusteltuja päätöksiä kestävä kehityksen kysymyksissä 2) yhteiskehittämisen avulla osallistujan ymmärrys työelämän substanssikohtaisista vaatimuksista selkeytyy, ja osallistuja pystyy yhdistelemään eri tyyppisiä osaamisia työelämässä 3) osallistuja kykenee esittelemään omaa osaamistaan käytännön esimerkkien, demonstraatioiden ja prototyyppien kautta. 4) osallistujille kertynyt osaaminen siirtyy työelämään, kohderyhmän esitellessä tuotoksiaan. Työelämäverkostoa tiivistetään jatkuvan yhteistyön kautta. 5) polku innovaatiosta yritykseksi selkeytyy erityisesti vihreän yritystoiminnan ja sosiaalisten innovaatioiden kannalta.

Hankkeen valintaesitys on toimitettu esityslistan mukana.

Keski-Suomen ELY-keskuksen rahoitusasiantuntija Marko Muotio esittelee hankkeen.

Rahoittajan esitys: Sihteeristö ei puolla hankkeen rahoittamista valintaesityksestä ilmenevin perustein.

Sihteeristön päätös: Sihteeristö ei puolla hankkeen rahoittamista valintaesityksestä ilmenevin perustein.

14 § Kaikki töihin Keski-Pohjanmaalla, 902882

Tavoiteohjelma:	Uudistuva- ja osaava Suomi 2021–2027
Toimintalinja:	TL 7 Oikeudenmukaisen siirtymän Suomi (JTF ESR+ tyyppinen)
Erytistavoite:	7.1 Turpeesta luopumisen alueellisesti oikeudenmu- kainen siirtymä
Päähakija:	Keski-Pohjanmaan Koulutusyhtymä
Toteutusaika:	1.4.2024–30.6.2026
Toteuttamisalue:	Keski-Pohjanmaa
Kokonaiskustannukset:	293 172 €
Haettu EU+valtio:	234 537 €
Vastuuviranomainen:	Keski-Suomen ELY

Hanke vastaa alueen investointien myötä kasvavaan työvoimatarpeeseen. Tavoitteena on löytää kaikille potentiaalisille työnhakijoille ja -tekijöille mahdollisimman nopeasti työ- ja opiskelupaikkoja ja siten vähentää työttömyyttä sekä helpottaa työvoimapulaa ja kuntien taloudellista taakkaa. Ennen Keski-Pohjanmaan työllisyysalueen toiminnan aloittamista (2025) uusia toimintamalleja suunnitellaan ja testataan työllisyyden kuntakokeilun, kuntien elinkeinoyhtiöiden, työnantajien ja Keski-Pohjanmaan Koulutusyhtymän yhteisen toimijaverkoston tueksi. Toimenpiteissä korostuvat jatkuvan oppimisen koulutuspalveluiden ja niitä tukevan uraohjauksen tarjoaminen yrityksille, työssä oleville, työttömille ja työttömyysuhanalaisille. Erytisenä kohderyhmänä ovat osatyökykyiset, yli 50-vuotiaat ja negatiivisen rakennemuutoksen toimialat (turve- ja turkisasalat).

Hankkeen valintaesitys on toimitettu esityslistan mukana.

Keski-Suomen ELY-keskuksen rahoitusasiantuntija Marko Muotio esittelee hankkeen.

Rahoittajan esitys: Sihteeristö ei puolla hankkeen rahoittamista valintaesityksestä ilmenevin perustein.

Sihteeristön päätös: Sihteeristö ei puolla hankkeen rahoittamista valintaesityksestä ilmenevin perustein.

Anne Polso poistui kokouksesta pykälän käsittelyn jälkeen.

15 § VALTAKUNNALLISTEN TEEMOJEN UUTISKIRJE

Valtakunnallisten teemojen uutiskirje

Osa Uudistuva ja osaava Suomi 2021-2027 ohjelman Euroopan aluekehitysrahaston (EAKR) ja Euroopan sosiaalirahasto+ (ESR+) rahoituksesta on sovittu käytettäväksi ns. valtakunnallisten teemojen toteuttamiseen. Valtakunnalliset teemat ovat ministeriöjohtoisesti valmisteltuja, strategisesti tärkeitä kehittämiskokonaisuuksia, joiden toteuttaminen tapahtuu kuitenkin ohjelmassa määritellyn toiminnan puitteissa.

Valtakunnallisiin teemoihin varataan EAKR:n kokonaisrahoituksesta enintään 6 % ja ESR+sta enintään 20 %. Valtakunnallisten teemojen välittävinä toimieliminä toimivat rakennerahastotehtäviä hoitavat ELY-keskukset.

Tämän uutiskirjeen tarkoituksena on toimia ajankohtaisen tiedon koosteena kaikista valtakunnallisista teemoista. Uutiskirje ilmestyy noin kaksi kertaa vuodessa.

Uutiskirje on tarkoitettu MYRS:ien ja MYR:ien tiedoksisaantiin valtakunnallista teemoista (756/2021 23 §). Uutiskirje pyydetään saattamaan tiedoksi MYR:eille ja MYRS:eille.

Linkki: [joulukuun uutiskirje](#)

Sihteeristön puheenjohtajan esitys: Merkitään tiedoksi.

Sihteeristön päätös: Merkittiin tiedoksi.

16 § UUDISTUVA JA OSAAVA SUOMI 2021-2027 OHJELMAN AJANKOHTAISTILANNE JA HAKUAIKATAULU 2024

Kokouksessa kuullaan ohjelmakauden 2021–2027 lyhyet ajankohtaistaiskatsaukset rahoittajittain.

Avoimna olevat ja alkuvuodesta auki olleet haut:

Keski-Pohjanmaan liitto

- EAKR 1/2024 1.2.–1.3 TL 1.1, 1.2, 2.1, 2.2 ja 2.3
- JTF 1/2024 4.3.–5.4.

Keski-Suomen ELY-keskus

- EAKR TL 1.2 15.1.–28.3.
- EAKR TL 3.1 15.1.–30.4.
- JTF, ESR+-tyyppiset toimet 29.1.–1.4.2024

Hakusuunnitelma loppuvuodelle 2024

Keski-Pohjanmaan liitto

- Kokkolan ekosysteemisopimus 1.5.–31.5. ja 1.11.–30.11.
- EAKR 2/2024 30.8.–30.9. TL 1.1, 1.2, 2.1, 2.2 ja 2.3
- JTF 2/2024 1.10.–31.10

Keski-Suomen ELY-keskus

- EAKR TL 1.3 ja 2.3 2.4.–31.5.
- ESR+ TL 4 huhti-toukokuu
- EAKR TL 1.3 ja 2.1 3.6.–30.8.
- EAKR TL 1.3 ja 2.3 2.9.–31.10.
- EAKR TL 1.3 ja 2.1 4.11.–31.12.

Mahdolliset teemat tarkentuvat myöhemmin.

Huomioitiin, että jatkossa teemat (toimintalinjat) pyritään päättämään ja tiedottamaan mahdollisimman aikaisessa vaiheessa.

Muutokset hakuaikatauluihin ovat mahdollisia.

Sihteeristön puheenjohtajan esitys: Merkitään tiedoksi.

Sihteeristön päätös: Merkittiin tiedoksi.

17 § TIEDOKSI MERKITTÄVÄT JA MUUT ESILLE OTETUT ASIAT

Itä- ja Pohjois-Suomen älykkään erikoistumisen strategian rahoitushaku:

- teema: Puhtaat ratkaisut
- EAKR TL 2, ET 2.1 ja 2.3
- suunniteltu hakuaika 1.4–15.6.2024
- edellytys: osatoteuttajat väh. kolmesta eri maakunnasta
- IP-maakunnat: Keski-Pohjanmaa, Kainuu, Lappi, Pohjois-Pohjanmaa, Etelä-Savo, Pohjois-Karjala ja Pohjois-Savo
- jaossa 300 000 €/maakunta: hakemus kohdistetaan siihen maakunnan liittoon, jossa päähakija toimii

Sihteeristön puheenjohtajan esitys: Merkitään tiedoksi kokouksessa esille otetut muut asiat.

Sihteeristön päätös: Merkittiin tiedoksi.

Terhi Mäkinen poistui kokouksesta pykälän käsittelyn aikana.

18 § VUODEN 2024 ALUSTAVA KOKOUSAIKATAULU JA SIHTEERISTÖN SEURAAVA KOKOUS

Maakunnan yhteistyöryhmän ja sen sihteeristön alustava kokousaikataulu vuodelle 2024 (tuoreet muutokset lihavoituna):

<u>Sihteeristö</u>	<u>MYR</u>
17.4.	21.3.
27.5.	8.5.
5.9.	6.6.
7.10.	19.9.
21.11.	28.10.
	5.12.

Tarvittaessa kokousaikataulua voidaan muokata, ja molempien osalta voidaan tarvittaessa järjestää ylimääräisiä kokouksia.

Sihteeristön puheenjohtajan esitys: Merkitään tiedoksi.

Sihteeristön päätös: Merkittiin tiedoksi. Seuraava sihteeristön kokous pidetään 17.4. klo 9.00. Sovittiin, että jatkossa sihteeristön kokoukset pyritään varaamaan kahdeksi tunniksi; aamukokoukset alkaen klo 9.00.

MUUTOKSENHAKUOHJEET JA VALITUSOSOITUS

MUUTOKSENHAKUKIELLOT

Kieltojen perusteet

Päätöksistä, jotka koskevat vain valmistelua tai täytäntöönpanoa, ei saa tehdä kuntalain 136 §:n mukaan oikaisuvaatimusta eikä kunnallisvalitusta.

Hallintolainkäyttölain 5 §:n perusteella valitusta ei voida tehdä, ellei päätöksellä tarkoiteta toimenpidettä, jolla asia on ratkaistu tai jätetty tutkittavaksi ottamatta.

MUUTOKSENHAKU

Laki alueiden kehittämisestä ja Euroopan unionin alue- ja rakennepolitiikan toimeenpanosta (756/2021)

§ 44 Muutoksenhaku

Maakunnan yhteistyöryhmän päätökseen haetaan muutosta kunnallisvalituksella ilman sitä edeltävää oikaisuvaatimusvaihetta.

Seurantakomitean tämän lain nojalla tekemiin päätöksiin ja tämän lain 21 § 3 momentissa tarkoitettuihin maakunnan yhteistyöryhmän lausuntoja koskeviin päätöksiin ei saa hakea erikseen muutosta valittamalla.

Muutoksenhaku on tehtävä 30 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista.

VALITUSVIRANOMAINEN JA VALITUSAIKA

Muutosta haetaan kirjallisella valituksella.

Muutoksenhaun johdosta annettua päätöstä koskevat valitukset:

Vaasan hallinto-oikeus, PL 204, 65101 VAASA
vaasa.hao@oikeus.fi

Valitusaika 30 päivää. Valitusaika alkaa päätöksen tiedoksisaannista.

Valituskirja

Valituskirjassa on ilmoitettava:

- valittajan nimi, ammatti, asuin- ja postiosoite
- päätös, johon haetaan muutosta
- miltä kohdista päätökseen haetaan muutosta ja mitä muutoksia siihen vaaditaan tehtäväksi
- muutosvaatimuksen perusteet.

Valituskirja on valittajan tai muun laatijan omakätisesti allekirjoitettava. Jos ainoastaan laatija on allekirjoittanut valituskirjan, siinä on mainittava myös laatijan ammatti, asuin- ja postiosoite.

Valituskirjelmään on liitettävä päätös, josta valitetaan, alkuperäisenä tai viran puolesta oikeaksi todistettuna jäljennöksenä sekä todistus siitä, päivästä, josta valitusaika on luettava.

Valituskirjojen toimittaminen

Valitusasiakirjat on toimitettava valitusviranomaiselle ennen valitusajan päättymistä. Omalla vastuulla valitusasiakirjat voi lähettää postitse tai lähetin välityksellä. Postiin valituskirjat on jätettävä niin ajoissa, että ne ehtivät perille ennen valitusajan päättymistä.

Lisätietoja

Muutoksenhakijalta peritään oikeudenkäynti- ja -hakemusmaksua tuomioistuinmaksulain mukaisesti.

Jos hankinnassa on menetelty julkisista hankinnoista annetun lainsäädännön tai määräysten taikka Euroopan yhteisöjen lainsäädännön tai maailman kauppajärjestön julkisia hankintoja koskevan sopimuksen vastaisesti, voi se, jota asia koskee tai muu julkisista hankinnoista annetun lain 9a §:ssä mainittu taho saattaa asian hakemuksella markkinaoikeuden käsiteltäväksi. Tarkemmat ohjeet markkinaoikeudesta:

Markkinaoikeus, Radanrakentajantie 5, 00520 Helsinki
telekopio 029 56 43314, markkinaoikeus@oikeus.fi

HUOM: kansallisen kynnsarvon 60 000 € alittavaan päätökseen ei sovelleta lakia julkisista hankinnoista.

Yksityiskohtainen oikaisuvaatimusohje/valitusosoitus liitetään pöytäkirjanotteeseen.

SIGNATURES**ALLEKIRJOITUKSET****UNDERSKRIFTER****SIGNATURER****UNDERSKRIFTER**

This documents contains 22 pages before this page

Dokumentet inneholder 22 sider før denne siden

Tämä asiakirja sisältää 22 sivua ennen tätä sivua

Dette dokument indeholder 22 sider før denne side

Detta dokument innehåller 22 sidor före denna sida

authority to sign

representative

custodial

asemavaltuus

nimenkirjoitusoikeus

huoltaja/edunvalvoja

ställningsfullmakt

firmateckningsrätt

förvaltare

autoritet til å signere

representant

foresatte/verge

myndighed til at underskrive

repræsentant

frihedsberøvende